

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 19 § i lagen om tillhandahållande av tjänster och av 1 § i lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 19 § i lagen om tillhandahållande av tjänster och av 1 § i lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande (RP 292/2018 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Sami Teräväinen, arbets- och näringsministeriet
- gruppechef Riikka Rosendahl, Konkurrens- och konsumentverket
- expert Sanna-Maria Bertell, Finlands näringsliv rf
- jurist Minna Aalto-Setälä, Centralhandelskammaren
- jurist Timo Niemi, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- marknadsdomstolen
- Diskrimineringsombudsmannens byrå
- Företagarna i Finland rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om tillhandahållande av tjänster och lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande ändras. Konsumentombudsmannens befogenheter utökas med övervakning av att Europeiska unionens förordning om åtgärder mot omotiverad geoblockering iakttas. Dessutom föreslås det att förordningen inkluderas i tillämpningsområdet för lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande. De föreslagna ändringarna behövs för att förordningen ska kunna genomföras.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

Betänkande EkUB 31/2018 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Bakgrund och mål

Bestämmelserna om geoblockering har kommit till för att en stor del av näringsidkarna trots den ökande webbhandeln utan orsak vägrar att sälja eller leverera varor eller tjänster till kunder eller konsumenter i andra EU-stater eller att erbjuda dem lika fördelaktiga priser som de erbjuder lokala kunder. Dessutom tillåter en stor del av webbsidorna inte beställningar från andra medlemsstater, eller de omdirigerar kunderna till nationella versioner av sidorna utan att kunderna bitt om det. Sett i ett konsumentperspektiv innebär detta en polariserad marknad, högre priser och färre valmöjligheter. Det faktum att EU tar tag i geoblockeringen kan i ett näringslivsperspektiv ses som ett medel för att satsa på internationalisering inom webbhandeln. Trots den kraftiga ökningen inom webbhandeln riktar exempelvis finländska företag fortfarande kraftigt in sig på den finländska webbmarknaden.

Propositionen är ett svar på EU:s förordning (EU) 2018/302 om omotiverad geoblockering som är ett försök att möta de problem som geoblockering för med sig, vilket beskrivs ovan. Förordningen föreskriver om förbud mot omotiverad geoblockering. Den avser att förbättra den inre marknadens funktion genom att hindra direkt eller indirekt diskriminering av kunder på grund av nationalitet eller bosättningsort eller etableringsstat och att på så sätt förbättra tillgången till varor och tjänster. Förordningen är direkt tillämplig lag och de föreslagna bestämmelserna handlar inte om själva förbudet mot geoblockering, utan de reglerar den nationella övervakningen. I utvecklingen av den inre marknaden är det av största vikt dels att det finns fungerande lagstiftning, dels att lagstiftningen genomförs. Dessutom kräver förordningen att medlemsstaterna övervakar att förordningen följs.

Ekonomiutskottet anser att förslagen i propositionen är motiverade och fyller sitt syfte och tillstyrker dem därför utan ändringar.

De viktigaste förslagen

Artikel 7 i förordningen om åtgärder mot omotiverad geoblockering kräver att medlemsstaterna utser ett eller flera organ som ska ansvara för att förordningen genomförs på ett korrekt och verkningfullt sätt. Enligt förslaget ska konsumentombudsmannen övervaka att förordningen följs i kontakterna mellan tjänsteleverantörer och konsumenter. Bestämmelser om detta fogas till 19 § i lagen om tillhandahållande av tjänster. Förslaget ger konsumentombudsmannen ett nytt tillsynsuppdrag. Däremot ändras inte konsumentombudsmannens tillsynsmedel.

Regeringen föreslår också att förordningen om åtgärder mot omotiverad geoblockering läggs till i tillämpningsområdet för lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande. Ändringen ger utländska myndigheter och organisationer som antecknats i en förteckning som förs av kommissionen rätt att anhängiggöra ett förbuds föreläggande i Finland mot sådan verksamhet i Finland som strider mot förordningen om omotiverad geoblockering.

Betänkande EkUB 31/2018 rd

Förbjuden geoblockering och tolkning av reglerna

Den förbjudna geoblockeringen regleras i en EU-förordning. Förordningen avser att förtydliga tolkningen av artikel 20 om diskriminering i tjänstedirektivet (2006/123/EG), förbättra den inre marknads funktion och ge konsumenterna fler valmöjligheter. Det är förbjudet att blockera åtkomst till webbsidor, diskriminera kunder på grund av nationalitet eller bosättningsort och att omdirigera kunder till en annan version av ett onlinegränssnitt utan deras samtycke. Vidare förbjuds omotiverad geoblockering som hindrar att utländska betalningsmedel används vid köp online. Förordningen föreskriver också att kunderna i vissa angivna fall ska ha samma möjligheter att få tillgång till och köpa varor och tjänster som lokala kunder.

Ekonomiutskottet påpekar att det fortfarande finns relativt mycket utrymme för tolkning av förordningen, trots att den anger förbjuden geoblockering ganska ingående och avgränsar tillämpningsområdet. Den mest framträdande punkten är att diskriminering på grundval av kundens nationalitet, bosättningsort eller etableringsort är förbjuden. Å andra sidan är det enligt utskottet viktigt att förordningen inte kräver att det exempelvis måste inrättas nya distributionssystem eller införas en skyldighet att leverera en vara som en kund beställer från en annan medlemsstat till den medlemsstaten, om ett företag i övrigt inte saluför varor i det landet eller levererar varor dit. Det vore oskäligt särskilt med avseende på små och medelstora företag på hemmamarknaden. Enligt ekonomiutskottet är det viktigt att kommissionen och de nationella myndigheterna i förekommande fall ger mer och mer exakt vägledning och rådgivning om hur förordningen ska tolkas.

Vidare noterar utskottet att förordningen också ska tillämpas på vissa relationer mellan företag, bland annat när kunden är ett företag som köper varor och tjänster för slutanvändning. För det fallet föreslår regeringen än så länge inga nationella bestämmelser. Även om relationerna mellan näringsidkare ingår i stor omfattning i avtalsfriheten, understryker utskottet att man i den fortsatta beredningen av frågan utreder i vilka situationer avtalsförhållanden mellan företag bör övervakas av myndigheter och hur tillsynen ska ordnas.

Konkurrens- och konsumentmyndigheternas resurser

Under behandlingens gång kom det fram att Konkurrens- och konsumentverkets resurser för den nya lagstadgade uppgiften är knappa, och regeringen föreslår inga tilläggsresurser för ändamålet. I detta läge är det svårt att exakt förutse hur mycket resurser det kommer att behövas. Ekonomiutskottet vill dock peka på behovet av att resurssätta konkurrens- och konsumentmyndigheternas verksamhet i tillräckligt hög grad också i det här fallet, särskilt som den anknytande EU-lagstiftningen inte är entydig.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 i proposition RP 292/2018 rd utan ändringar.

Betänkande EkUB 31/2018 rd

Helsingfors 1.2.2019

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Martti Mölsä blå
vice ordförande Harri Jaskari saml
medlem Petri Honkonen cent
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Laura Huhtasaari saf
medlem Lauri Ihalainen sd
medlem Eero Lehti saml
medlem Arto Pirttilahti cent
medlem Hanna Sarkkinen vänst
medlem Joakim Strand sv
ersättare Lasse Hautala cent
ersättare Maria Tolppanen sd.

Sekreterare var

utskottsråd Lauri Tenhunen.